

Täysistunto

Tiistai 24.10.2023 klo 14.00—16.17

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsätalouden määräaikaaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 16/2023 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 1/2023 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 1/2023 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelua, ja siellä ensimmäisenä edustaja Simula.

Keskustelu

16.11 **Jenna Simula ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalousvaliokunta on antanut mietintönsä eduskunnalle hallituksen esityksestä laiksi metsätalouden määräaikaaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain muuttamisesta. Valiokunnan yksimielinen päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen.

Hallituksen esityksessä ehdotettiin muutettavaksi lakia siten, että säännöksissä otettaisiin huomioon uusi, vuoden 2023 loppupuolella annettava vähämerkityksistä tukea koskeva Euroopan unionin säädös. Ehdotus liittyy taimikon ja nuoren metsän hoidon tukeen. Lisäksi esityksessä ehdotettiin ympäristötukisopimusta koskevien neuvotteluiden pöytäkirjaan merkittävien tietojen säännösmuutosta ja ehdotettiin lisättäväksi säännös rahoitushaun alkamisen ajankohdasta. Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki eli tunnetummin Kemera-laki on voimassa tämän vuoden loppuun. Metsätalouden kannustejärjestelmää koskeva laki hyväksyttiin eduskunnassa syksyllä 2022, ja se tulee voimaan ensi vuoden alusta, korvaten siis Kemera-lain.

Arvoisa puhemies! Valiokunta kiinnitti huomiota uuden tukijärjestelmän mahdollisimman sujuvaan siirtymään. Tammi—helmikuussa 2024 jätettävien rahoitushakemusten muoto on paperinen, kunnes sähköiset palvelut saadaan käyttöön. Suomen metsäkeskuksen tehtävänä on antaa tarpeellinen neuvonta ja toimia tukiviranomaistahona tässä taitoskohdassa. Valiokunta katsoo, että hakemusten käsittelyajat eivät uuteen tukijärjestelmään siirtymisen myötä saa muodostua kohtuuttoman pitkiksi. Suomen metsäkeskus on ilmoittanut, että se on varautunut käsittelemään ensimmäisenä taimikon ja nuoren metsän hoidon sekä terveyslannoituksen tukihakemuksia ja maksamaan tukia heti rahoitushaun aukeamisesta 1.3.2024 alkaen.

Lopuksi haluan vielä kiittää maa- ja metsätalousvaliokunnan jäseniä asian sujuvasta käsittelystä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2023 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Elo.

16.13 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys on tosiaan sinänsä teknisluonteinen ja sellaisenaan hyväksyttävä. On tärkeää, että sujuva siirtymä uuteen tukijärjestelmään varmistetaan, kuten valiokunnan puheenjohtaja tässä edellä kuvasi.

Haluan kuitenkin todeta sen valiokunnan saamissa lausunnoissa esiin nostetun asian, että tässä yhteydessä olisi ollut mahdollista kehittää myös metsätalouden kannustejärjestelmää itseään. Ensi vuoden alussa voimaan tulevassa uudessa kannustejärjestelmässä, jota tämä laki koskee, olisi ollut mahdollista ja myös tarpeellista edistää nyt aiottua selvästi enemmän sekapuustoisuuden lisäämistä ja luonnonhoitoa Suomen metsissä. Uudenlaisille taloudellisille kannusteille lehtipuuston suurempaan säästämiseen taimikonhoidossa olisi selkeä tarve, samoin uudenlaisten taloudellisten kannusteiden kehittämiseksi yksityismetsänomistajille rehevien suometsien hoidossa maaperän ilmastopäästöjen ja haitallisten vesistöpäästöjen vähentämiseksi.

Valtion metsien inventointitulosten mukaan lehtisekapuustoisten metsien osuus kasvoi Suomessa 1990-luvulla, mutta toisin kuin esimerkiksi Ruotsissa, osuus ei ole 2000-luvulla enää lisääntynyt. Tutkimusten mukaan lehtisekapuustoisuuden edistämällä on merkittävä rooli sekä ilmastomuutokseen sopeutumisessa että luontokadon pysäyttämiseksi. Metsäluonnon hoitoon, esimerkiksi lähteiden ja muiden pienvesien sekä kosteikkojen kunnostukseen ja ennallistamiseen sekä lehtometsien ja paahderinteiden hoitoon, on kestävän metsätalouden rahoituslain tukijärjestelmän kautta investoitu koko maassa vuosittain vain 0,5—1 miljoonaa euroa, eikä uusi kannustejärjestelmä tule tilannetta olennaisesti muuttamaan. Tutkimusten mukaan tällaiset toimet olisivat kuitenkin avainasemassa ja myös erittäin kustannustehokkaita metsäluonnon monimuotoisuuden heikentymisen pysäyttämiseksi. Metsätalouden kannustejärjestelmää tulisi uudistaa myös siten, ettei se suosi yhtä metsänkäsittelymenetelmää vaan myös jatkuvaa kasvatusta.

Arvoisa puheenjohtaja! Olisi toivonut, että hallitus olisi toimillaan vahvistamassa nyt metsäluonnon monimuotoisuutta, kun tiedossa on se, että luonnoltaan monimuotoiset metsät kestävät paremmin sään ääri-ilmiöitä ja ilmastomuutoksen tuomia tuholaisia ja muita riskejä.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 16/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.